

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 257.

V Ljubljani, v petek 7. novembra 1884.

Letnik XII.

Valuta.

Kaj je valuta? Nič drugega nego vrednost denarja v navadnem kakor tudi v trgovinskem življenju, naj se potem taisti šteje v gotovini ali pa v papirji, ki jih menjice imenujemo. Razločka pri celi stvari je le toliko, da razločujemo stalno valuto ali stalno veljavo denarja in pa spremenljivo valuto. Prva je po vseh onih državah, ki imajo svojemu denarju za podlago zlato, druga pa po vseh tistih, kjer je srebro ali papir opirajoč se na srebro. Valuta taci držav se toliko bolj spreminja, kolikor slabše so njeni srebrni denarji. K tem žalibog spadamo tudi Avstrijani. Naš prejšnji srebrni denar je imel večjo veljavo, kakor jo ima današnji, dokaz, da je resnica, bo naj to, da stari in že plesnjevi naši tolarji in križavei še dandanes po Afriki in po orijentu veliko veljavo imajo, ko se za naš srebrni goldinar nihče ne puli. Na Srbskem, po Bosni, Bolgariji in po celem ostalem Balkanu ima naše staro srebro največjo veljavo, tako ga obračajo; za denar iz novejšega kovanja pa še toliko neradi dajó, kar je na njem zapisano.

Tukaj zdi se nam umestno besedico spregovoriti o sedanjosti našega srebrnega denarja gledé njegove notranje vrednosti. Naše sedanje srebro v denarjih je za to tako malo čislano, ker ni čisto, temveč je mešano z drugo nežlahtno kovino v razmerji $\frac{9}{10}$, t. j. ako goldinar razdelim v deset delov, je v njem devet delov srebra, en del pa recimo bakra ali kaj drugega, cenejega, kakor je srebro. Denarnici na Dunaji in v Kremnici izdelujete iz enega funta srebra po 45 srebrnih gold. 100 srebrnih gold. ima pa vrednost 165-58 mark, toraj se en gold. dobi že za 1 marko in 66 vinarjev (Pfenige). Ako bi bilo pa v taistem polno srebro, morali bi se za goldinar plačati 2 marki, kajti prava vrednost marke je 50 krajcarjev ali 100 pfenigov, pfenig ima toraj le pol toliko vrednosti, kakor naš krajcar.

To je toraj razlika med stalno in spremenljivo

valuto. Škoda je toraj na naši strani, ker moramo za vse reči, ktere nam dojdejo iz Nemškega ali Laškega ali sploh od drugod in so zaračunjene v tujem denarju opirajočem se na zlato podlago, ne le občutljivo ažijo plačevati, temveč še celó v Avstriji nam je colnina zaračunjena v zlatu in zopet tukaj treba je seči v žep in na vsak goldinar blizo 18 krajcarjev za ažijo priložiti, kajti goldinar je le nakaznica za srebrni denar, kterege ima pa 100 goldinarjev za celih 18 goldinarjev manj vrednosti, kakor pa dotično število goldinarjev v zlatu.

Da se te neprilicnosti odpravijo, sklenilo je že mnogo finančnih ministrov valuto poravnati, t. j. ažijo odpraviti; kar je pa do sedaj še vsakemu spodletelo. Sedanji finančni minister si tudi že dalje časa glavo beli, kako bi se dalo napraviti, da bi bila papirna nakaznica državna kakor tudi ona narodne banke ravno toliko vredna, kakor je vreden goldinar v zlatu. Minister Dunajevski se je pa prepričal, da to drugače ne pojde, kakor če se vpelje zlata veljava namesto sedanje papirne na srebro oprte. Da bo to vsakemu po volji, nam pač ni treba dokazovati, kedar se bode zopet vpeljal evenketajoči denar, kterege se naši stari možje še s tako radostjo spominjajo. Saj je pa tudi res čudno pri nas. Doma imamo papir in ako hoče človek avstrijsko zlato videti, mora se podati ali v Srbijo, kjer se uradniki in častniki z avstrijskimi cekini plačujejo, ali pa na južne Tirole in na Laško, kjer poleg laških lir tudi naši cekini in Franc Josip-d'ori pojó. Da se bo sedaj to finančnemu ministru prej ko prej posrečilo, se skoraj ni bati, kajti podpirale ga bodo pri tem podjetji vse finančne moči po celi državi. Kedar se bo pa to zgodilo, tedaj bo imel naš desetak na papirji ravno toliko vrednosti, kakor bi odšteli dotično število v zlatu.

Zarad tega in zarad lastnega dobička pozdravil bo pač kmet kakor gospod stalno podlago veljave našega denarja, kateri bo potem ob novem letu ravno toliko vreden, kakor pa še le dvanaest mesecev po-

zneje ob Božiči, kar se pa sedaj nikakor ne more trditi. Sedaj n. pr. moramo plačevati nemško marko brez razločka, naj bo v papirji, srebru ali zlatu, po 60 kr., laško liro in francoski frank kakor tudi srbski dinar po 45 do 48 kr. Kedar bomo imeli zlato veljavo, dali bomo za marko le 50, za liro, frank in dinar le po 40 kr. Kedaj se bo to zgodilo, pač ni še določeno, ker prevdarka in vsestranskih računov je treba mnogo, preden se kaj takega dovrši.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. novembra.

Notranje dežele.

Nemško-liberalci vprli so svoje oči na Moravsko, kjer tudi želé razkosavati, kakor so to na Českem mislili, kjer so se jim pa nemške občine same vpirale in se niso hotle ločiti od svojih českih sosedov. Na Moravskem je tudi nekaj mešanih okraj, kjer nemške uradnike, tako politične kakor tudi sodnijske silno v oči bóde in grize določba, da se morajo uradniki službujoči po deželi obeh deželnih jezikov popolno dobro naučiti. Čudno, da ima Nemeec tako trdo butico, da razun nemščine nima ondi skoraj noben drug jezik prostora; mi pa mislimo, da prostor bi že bil, a volje ni. Zato pa tudi po krivici tarnajo, da jih češčina ovira v povišanji, ker je ona pretežavna in se je ne morejo naučiti. Da bi se tem neprilicnostim kolikor toliko ognili, zahtevajo razkroj sodnij in napravo nemških in českih sodišč, kjer bi potem nemški sodniki ne potrebovali českega govora. Če bodo kaj opravili, ne vemo; kajti tudi Moraveci se bodo gotovo prej branili, kakor pa da bi privolili v razločitev iz dosedanega okraja, kjer v miru živé s svojimi sosedi. Hujskači so nemško liberalci sami, med priprostim narodom se nikjer ne čuti one razburjenosti, o kateri nemške novine dan na dan toliko povedati vedó. Ko bi Nemei po Čedah ne brali po novinah o razburjenosti, ktere med priprostim narodom zastoj iščejo, bi o taisti še celo ne vedili ve, kaka je in koliko je je.

LISTEK.

Dvanaest večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

Prvi večer.

Mirko. Dober večer, gospod doktor!

Junij. Bog daj. Kam pa si se napravil, Mirko?

M. Ko sem se navadil in spisal, kar mi je naloženo za jutri, rekel sem, da hočem spet za en hip mesto zapustiti in si v naravi glavo zvedriti. Vidim, da se je že vse pomladilo. O kako lepo je tukaj. Solnce se je že nagnilo k zahodu in hladni veter pihlja sem od morja. Krasen razgled!

J. Tudi jaz sem se že naveličal med mrtvimi knjigami tičati, gnalo me je ven iz ozkega zidovja. Saj veš, kako pravi naš pesnik...

M. Levstik!

Za mano ostani, o mesto!

Z veselo te dušo pustim.

J. Kako milo modro nebo imamo; in večerno solnce, glej, kako se blišči v brezmejnem valovju. O blagi naš jug, kako krasen si! Že se mi oživlja otrpnelo serce, domišljija vrača se v dušo in mi navdaja prsi z nebeškim ognjem!

M. Jaz pa se čutim toliko srečnejšega, da mi je Bog naklonil danes z Vami se sniditi. Bili ste

v Rimu in ni davno, kar ste se domov vrnili. Zatoraj sem sklenil Vas prositi, da mi kaj poveste o svojem potovanju, gotovo bo za-me koristno kaj lepega zvedeti od Vas. Upam, da mi te prošnje ne odrečete; saj vem, da ste mladim velik prijatelj in Vas posebno veselí ž njimi občevati.

J. In kaj lepšega veselja bi iskal in čistejšega, kakor z mladimi občevati. Da, da, o ljuba mi mladina, ti evet našega rodu, domovini zapuščeni edina nada boljše bodočnosti; kdo bi te ne ljubil, kdo z vso ljubeznijo ne gojil? Tudi ti, ljubi Mirko, bil si mi vedno pri sreci, nikdar nisem jenjal za-te skrbeti. Kako majhen si bil nekdanj, a zdaj kako si vzrasel. A to me navdaja s posebno radostjo, da si z leti odložil nekdanje otročje misli in zamenjal jih s hrepenenjem po visocih vzorih, ki mladenča blaži in žene k velikim činom. In zdaj me prosiš, da bi ti kaj povedal o Rimu?

M. Da, o Rimu. Kaj Vas je gnalo v večno mesto?

Equeae tanta fuit Romam tibi causa videndi?

J. Libertas, libertas, dragi Mirko, odgovarjam ti z Vergilijem, ta me je gnala v Cezarjev staro mesto.

M. O pa ne tista, ktere je šel iskat v Rim Titir?

J. Ne, ne, druge sem iskal, više in blaže. Saj

človek nima le telesa, kakor žival; v njem živi neumrljivi duh, kateri se telesno ne dá omejiti. Više, blaže potrebe on nima in neko skrivno hrepenjenje ga neprenehoma žene; vse kraje bi hotel ob enem preleteti in preteklost z bodočnostjo v sedanjosti zediniti, da bi vse, kar prostor in čas obsegata, združil in si duha vedno žejnega napojil z resnico. O Mirko, tam, tam, v kraljestvu večnih vzorov, kjer se resnica z lepoto druží v večno zvezo, kjer je strta časa vse podirajočega silna moč in duha ne vežejo telesa ozke sponse, tam še le upamo pravo prostost uživati. — Na tej zemlji jo zamoremo le od daleč nekoliko slutiti.

M. In po tej prostosti želja Vas je gnala v večno mesto: ove prostosti iskali ste v Rimu?

J. Da, preljubi mi. In kam po svetu bi šel iskat njenega sledu, ako ne v Rim? Kjer vsaka cesta, kjer vsaka ulica, vsak kamen spominja popotnika na starodavno slavo. Kjer se ti odpira zgodovinska knjiga petindvajset stoletij, kjer se poganstvo druží s krščanstvom, s starim vekom srednji in s srednjim novi, kakor večnost vse veke obsega in vendar vedno ista nespremenljiva ostane. Da, po pravici imenujemo Rim večno mesto. Starodavne razvaline na Palatinu, podzemskie katakombe javljajo ti živo, kako minljivo je vse, kar vidimo pod solncem; a duha človeškega vzorni umotvori kažejo ti, da v

Nemški listi ropotajo že zopet o podkupljivosti, katero podtikajo poslancu *Kozlovskemu*, češ, da se je dal podkupiti in je 60.000 gold. v žep vtaknil, samo da je molčal. Stvar je prišla v sodnijsko preiskavo in je iz dotičnih aktov razvidno, da je Kozlovski sicer res prejel pismo, v katerem mu je bilo zagotovljenih 60.000 gold., in da je dotično pisanje vrnil tjakaj, od koder mu je došlo. Nemški listi trdijo, da je za poslanca že to nečastno, ako mu taka ponudba dojde. Kaj pa, ko bi gospodje iz liberalnega taborja vzeli metlo in spred svojega praga smeti najprej pometati začeli? Saj so nam še v spominu stotisoči, ki so jih vtaknili v žep razni velikaši liberalne stranke; celo ministrom, n. pr. Giskri, so si upali kaj enakega očitati, in sicer zato, da je dovolil železnice, ki se svoj živ dan ne bodo izplačale in vstanovo bank in drugih enakih podjetij, ki so bila vse od kraja edino le na to vstanovljene, da bi se nevedno ljudstvo skubilo. Kaj pa minister Bahnhans, kaj žid Offenheim, kaj česki Chabrus itd. itd. Z malo izjemo „čistih rok“ so goljufali jeden na ta, drugi na drug način in vendar so bili poslanci in kdo vé kaj še! O tudi med liberalci je mnogo smeti, in krepke metle bi trebalo, preden bi se ondi tla osnažile. Toraj le lep vsak pred svojim pragom.

Na *Dunaji* imajo društvo: „östrerr. Reformverein“, ki si je dal nalogo, Avstrijo, kakor tudi njeno prestolnico rešiti iz judovskih kremljev in obrarovati njihovega vpliva. Tisto društvo imelo je svoj občni zbor v torek zrečér v Hernalsu pri Dunaji. Na dnevnem redu so imeli tri točke in sicer: 1. Časnikarsko in pisateljsko društvo „Concordia“ in njen vpliv na javno mnenje; 2. o volitvi v trgovinske zbornice in 3. narodnogospodarski položaj. Za nas je največje važnosti prva točka in to si bomo pred vsem ogledali. Besedo za-njo si je sprosila dr. Pattai. V ostrih besedah bičal je sedanji mestni magistrat, ki se je judom in judovskim časnikom na milost in nemilost izročil. Javno mnenje na Dunaji je tako pokvarjeno, da se že dostikrat ne vé, kdo ima prvo besedo, ali krivonosni časnikarji ali pa mestni očetje, kateri povsod in v vsem tako plešejo, kakor jim židovski listi godejo. Nekdaj to ni bilo tako. Se pod županom Felderjem bila je povsod običajna navada tudi ondi, da so se javne zadeve najpoprej sklenile v mestnem zboru po prepričanju mestnih očetov in potem se je kritika o taistih pisala po časnikih, sedaj je to pa ravno narobe.

Že po cel dan poprej, preden je kaka važna seja, oblegaja krivi nosovi županovo pisarno, da jim izroči stvarino, ktera se potem v časnikarski židovski kuhinji predela in prekuha in kakor „N. fr. Presse“ piše o tej ali oni zadevi, tako se navadno o taisti na magistratu sklene. Župan sam je pa neki tako zapleten v židovske mreže, da se že več rešiti iz njih ne more. Pravi čas bi bil že res, ko bi se Dunaj nekoliko na lastne noge postavil, da bi mu ne narekovali judje, kako se mu je obnašati in vesti v javnih zadevah. Saj še veste, kako in koliko da so si lansko leto prizadejali, da so onemogočili slavnost, katero je Dunaj hotel napraviti na čast Sobieskemu, rešitelju Dunaja.

Vnanje države.

Bolgarsko sobranje obrača vso svojo pozornost na zgradbo železnice Caribrod-Vakarel in se je taista celó v prestolnem govoru kneževem omenjala. Knez je namreč rekel: „Prav posebno pa vas opozorujem še na dolžnosti, ktere smo prevzeli z obljubo zgradbe železnice Caribrod-Vakarel. Obrok, da imenovane dolžnosti pričenjamo spolnovati, je že tukaj!“ Pač naj se lena in malomarna Turčija sramuje pred malo in ubožno Bolgarijo! Prvo je treba vedno bezati in še ni nič in morda tudi ne bo še kmalo

kaj, druga sama spozna svoje dolžnosti, kakor se to možu spodobi in jih tudi spolnuje.

Laht so se jeli posebno živo zanimati za zapadno Afriko. Vlada je parniku „Amerigo Vespucci“ zaukazala da naj se na svojem potu v južno Ameriko, kamor je „Vespucci“ namenjen, večkrat oglasi na zapadnih obalah afriških in nekoliko pozvede, kako in kaj. Ob enem podala se bo pa vojna ladija „Garibaldi“ v atlantiško morje ob zapadni Afriki, kjer si bo ogledovala ondašnji svet, zlasti ob Kongu, če bi se morda ne dalo kaj pridobiti. Govori se namreč, da Laška namerava ondi napraviti naselbino za hudodelce, kakor se je to tudi o Avstriji govorilo. Telegram iz Rima pa ta namen laške vlade taji.

Socijaldemokratje na Nemškem zahtevajo od svojih kandidatov 6 reči, brez katerih ne more nihče od njih voljen biti in tiste so: 1. Da poslanec glasuje proti podaljšanju socijalistične postave. 2. Da se on vstavlja vsakemu poojstrenji kazenskih postav. 3. Mora mu na tem ležeti biti, da se splošna volilna pravica ne zamori, ali pa ne omeji. 4. Vstavlja se mora predlogu, da bi se postavodajalna doba podaljšala. 5. Nikakor in nikdar ne sme dovoliti, da bi se vpeljale delavske knjižice in 6. mora se po svoji moči vpirati vpeljavi nove carine in davka na živež, kolikor ga je za ohranjenje zdravja neogibno potrebno. Kandidatom, kateri bi ne obljubil držati se vseh 6 točk vestno, ne sme dati noben socijaldemokrat svojega glasú. Ko bi socijaldemokratov tudi sploh ne poznali, morali bi jih spoznati po njihovem mišljenju, kakošne vrste ptiči da so. Točka 1, 2 in 5 kažejo nam s prstom na nje, da v njih tiči pravi rudečarski duh, ki se protivi sedanji človeški družbi in jo hoče dvigniti iz njene stališča. Da imajo pri vsih svojih prevratnih nazorih tudi nekaj dobrih načel, kakor postavim točka 6 kaže, se jim nikakor ne more Bog vé kako visoko zaračunati, kajti glavni napor njihov gre vendar-le povsod na prevrat.

Portugizi se niso še odpovedali svojim zahtevam in pravicam, ktere si domnevajo o Kongu in njegovih krajinah. Hočejo jih namreč zopet zahtevati na *Kongo-konferenci*, ki se bo čez dober teden v Berlinu začela. Iz začetka so računili na to, da jih bodo Francozi v teh zadevah podpirali, toda iz tega ne bo nič, kajti Francozi so rekli, da ne! Francozi svojo odpoved s tem opravičujejo, da se bojé za prostost trgovine, tako francoske kakor druge. Portugizi bodo takoj, kakor bi se jim ob Kongu le mazinee ponudil, zgrabili za celo roko, ter bi ondi vstanovili zopet carinske urade, kateri bi pobirali veliko carino od blaga tjakaj na trg došlega, kakor so jih že imeli. Da se pa taki sitnosti, ki razvoj proste trgovine le ovira, že zanaprej ognejo, bodo Francozi rajši stopili na tisto stran, kjer se bodo zahteve Portugizov pobijale. Kongo-konference vdeležila se bode, kakor se čuje tudi Turčija. Ker je ni nihče vabil, povabila se je sama ter se je ob enem napovedala, da pride in zahteva dotično povabilo, ktere ga bo tudi dobila, kajti velesile ji ne bodo hotle kaliti nedolžnega veselja. Da pa njen glas ne bo kaj mnogo veljal, se že samo po sebi umé, toraj evropsko, kakor tudi afriksko ravnotežje zarad tega ne bo prav nič na zgubi.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 5. novembra. (*Razne stvari.*) Kranjski deželni zbor je končal svoje letošnje zasedanje. Z veseljem moramo priznati, da se naš deželni

zbor od drugih razloči s tem, da je ogibaje se večinoma brezpotrebni, vznemirjajočih debat krenil na gospodarsko polje ter s tem pokazal, da res pozna skeleče rane našega revnega ljudstva in da mu v resnici misli po svoji moči pomagati. Vsakemu pravemu rodoljubu je pa gotovo najbolj všeč nasvet, kako naj se omeji silno množeče se pijančevanje, ki hoče na vsak način vničiti duševno in gmotno naš tako pošten in krepek narod. Zadnji čas je že, da se sklene zoper pijančevanje kolikor se le dá ostrast postava, ki bo preprečila posebno pri nas tako razširjeno žganjepitje. Ne vem ali je to zlo povsod tako vkoreninjeno, pri nas moram reči, da bo treba prav radikalnega pripomočka zoper to gorje. Najprvo je pa treba, kar tudi poročevalcev nasvet omenja, da se strogo pazi na to, da se spolnuje prav natanko postavna policijska ura. Te posebno pri nas pogrešamo. Tudi licence naj se ne dajo več za 20 ali 50 kr., ampak po postavni taksi. Znana mi je mestna občina, kjer se je še ne pred tako dolgim časom sklepalo, naj se za celo leto skupaj licence dajo; ta nasvet pač ni kazal, da obstoji postava zoper ponočno popivanje. Naj bi naše in vsa županstva bolj spolnovala v tem oziru svojo dolžnost do postave, kakor pa sedaj, in naj bi naša okrajna glavarstva, o katerih dobri volji smo prepričani, tudi to hotli strogo nadzorovati in kjer treba oostro kaznovati. Le tako bode mogoče vkoreninjeno zlo zatreti. Kakor nas je razveselil nasvet zoper pijančevanje, tako nas je užalostil predlog manjšine, naj se vpelje na Studentu lastno oskrbnišvo in dá slovo usmiljenim sestram. Dobro je storil „Slovenec“, da je prinesel vse dotične govore, sedaj vsaj vemo prav soditi. Odkritosrčno rečeno, govor gospoda dr. Bleiweisa nam je še le popolnoma pokazal, kaj prav za prav se namerava. Hvala lepa g. Deteli, da se je tako potegnil za pravico, za korist dežele in čast usmiljenih sester in tako gladko odkril s frazami in nepopolnimi številkami prikriti namen liberalne manjšine. To bi bila lepa, ko bi zdravnik sam sebe nadzoroval!

O tem bi se dalo mnogo govoriti, za sedaj raje molčimo. Potem tudi nikakor ne vemo, zakaj bi bila hrana potem boljša. Doktorji bi menda saj sami ne kuhali! In če bi, morali bi prej dokazati, da res bolje znajo, kakor kuharice. Kar se kuhinje tiče, bi gotovo naj slovečnije kuharice za blazne ne iskali; kar pa znajo naše navadne, znajo tudi usmiljene sestre. Potem pa recimo, da hrana bi ne bila zdrava in okusna, kdo pa bi bil kriv? Če prav vemo, imajo usmiljenke pogodbo, po kateri se morajo ravnati in zdravniki pa pravico jedila pokušati ter se o zdravosti in okusu prepričati. Gotovo se je to od obeh strani zgodilo, toraj kaj hoče reči taka opazka? Mi smo tega prepričanja, da je nasvet manjšine naperjen v prvi vrsti zoper usmiljene sestre, katerih bi se liberalci najraje povsod znebili; slavošpev, ktere ga jim je pel neki slovensko-liberalni poslanec pa se nam je zdel, kakor Judežev poljub predno je Gospoda izdal. Da je naš poslanec dr. Samec zoper usmiljene sestre, se nam nič čudno ne zdi, liberalen zdravnik in pošten menih ali nuna sta si vedno nasprotna. A da je gosp. Krsnik, zastopnik poštenega katoliškega

tež minljivosti je vendar nekaj stalnega in nepremisljivega, ti so večni zakoni resnice in lepote, ktere je človeški duh spoznal in upodobil si v telesni obliki. Kaže nam večnost svoje skrivnostno lice, v njih se odsevajo njeni žarki, ki očarajo duha in vnamejo srce, da nehoté človek vsklikne: Tukaj je dobro biti, tu stojim na pragu večne lepote! In oproščen telesne teže vzleti na perutih domišljije v v blaženi svet idealov, da si v njih gledanji okrepeč žejnega duha. O kako lepo je vspneti se iz ozkih spon zemskega življenja v ono kraljestvo večne prostosti, katero so človeškemu očesu odprli veleumi kakor Dante, Rafael, Michel Angelo in drugi. In to je, kar me je posebno mikalo v večno mesto.

M. O srečen, komur je osoda tako mila. Kakor veste, sem tudi jaz poseben prijatelj zgodovine. In prav Vam se imam zahvaliti, da ste mi vcepili že majhnemu ljubezen do vede. Gotovo se še lahko spominjate, koliko časa sem že takrat uporabil v ta študij.

J. Da, prav priden si bil.

M. A reči moram, da že takrat mi ni nobene naroda povestnica bolj dopadla, kakor starih Rimljanov. Nikoli nisem mogel dovolj občudovati kreposti tega naroda, ki je nekdanj z mečem gospodoval celemu svetu, potem pa odloživši krvavi meč povzdignil pred svetom prapor svetih ved in umet-

nosti. Zatoraj pa mi je bil vedno Rim zaželjeno mesto in mislim, da na tem svetu bi me ne mogla doseči večja sreča, kakor da bi vsaj enkrat videl mesto večne slave, vzornih umotvorov.

J. Da, ljubi Mirko, večkrat sem sam pri sebi premišljeval: o kako uboge domovine sinovi smo mi. Kje so njeni zakladi, njeno bogastvo, kje njene mesta in gradovi? O ta domovina, katero imenujemo svojo, okradena je vsega kinča, izpita je, oropana do golega, in ne hrani nam drugega kakor grobove naših pradedov slavno padlih v boji za vero in dom. A tudi teh čini nam ginejo iz spomina čedalje bolj, ker ni ga pesnika, ki bi v neumrljivi pesni postavil jim spominek, ni ga kiparja, ki bi nam v marmor vpodobil naše Leonide, ne slikarja, ki bi nam naslikal ljute boje bite ob Savi in Soči; ostal nam je le sivi Triglav, priča žalostne, a vendar slavne preteklosti. Ko je Atenčanom utočilo solnce politične svobode, imeli sa vsaj umotvore, ki so žalostne tolažili, spominjaje jih nekdanje slave, tu so se ogledovali v zrcalu preteklosti in tako se je srce razveseljevalo, celile se rane. A med nami kaj bi našel, kar bi tužnega zvedrilo, kar bi srce vzvišalo in poblašilo? Res, da nam je ostala še lepa narava; našega Bleda nam nikdo ne more odnesti, imamo Cérkniško jezero, imamo drugih naravnih čud in še se držimo bregovja sinje Adrije; a narava, bodi še

tako lepa, mrtva je, in povzdigne le nekoliko srce, utešiti ga ne more, više više ono hrepeni, tje v tiste nebeške visočine, kjer si človeški duh vstvarja vzore in jih vpodoblja v telesno obleko, tje, tje v svetišče umetnosti. Tje je tudi mene gnalo in česar v zapuščeni domovini nisem mogel najti, šel sem iskat v vzorno Italijo — v večni Rim.

M. A, zdaj še le Vas prav razumem. Kaj ne, iskat ste šli v večno mesto umotvorov, katerih v domovini ne najdete?

J. Da bi z lastnimi očmi videl, kar sem slišal že tolikokrat hvaliti, o čemur sem po knjigah že toliko bral.

M. O srečni Vi!

J. Da bi mrtvo teorijo oživel z resničnostjo in znebil se jeklenih vezil, v ktere naše moderno šolstvo vklepa duha.

M. Po tem takem ste si gotovo stvarili lastnih trdnih nazorov o lepi umetnosti?

J. Za to sem imel lepo priložnost; kar sem še pred mislil o umetnosti, našel sem večidel vresničeno, vendar pa sem v marsičem popravil svoje prejšnje mnenje in pridobil si, upam, da boljšega spoznanja.

M. In prav to je, kar se meni zdi najpotrebnejše vsakemu omikancu, da si sam vstvari lastno prepričanje, lastno neodvisno stališče, s ktere ga

okraja, glasoval zoper usmiljene sestre, nas je bolj iznenadilo. Čez 7 let vse prav pride pravi prislovica.

Sicer so drugi tudi zaradi kaj drugega nejevoljni, če ne čez deželni zbor, pa čez svojega poslanca. Eni bi radi to, drugi kaj drugega, kar je deloma neizvršljivo, deloma znabiti tudi negotovo. Zato je saj bolje, da tega javno ne obravnavamo. Tedaj bodi danes zadosti.

Iz Kontovelja pri Trstu, 4. nov. Dan 26. okt. t. l. bil je za Kontovelj dan splošnega veselja, bilo je kanonično obiskovanje in delitev zakramenta sv. birme. Na predan napotijo se mil. g. škof Tržaški, dr. Glavina, spremljani od mnogih Prosečanov s svojim župnikom proti Kontovelju in na meji bili so pričakovani od domačega gosp. župnika Anton Nadraha s cerkvenimi ključarji, s štirimi duplirji in udi bratovščine presv. R. Telesa, z osmimi lepimi svečami in srebrnim križem na čelu. Najprej se podajo v starodavno krasno kapelico M. B. od Salvije, ki je bila leta 1880 vsa prenovljena. Po kratki molitvi pred altarjem M. B. in kratkem ogledovanju te zares krasne kapelice, gredo v slovesni procesiji med veselim zvonjenjem in vihrajočimi zastavami skoz veličastni prvi slavalok proti glavni cerkvi, pred katero je bil drugi lep slavalok s primernim napisom in na vrhu s škofovim grbom. Stopivši v krasno olepšano in razsvetljeno cerkev šli so potem, ko so presv. R. Telo počastili, v farovž odpočiti se od trudapolnega pota; toda komaj se je dobro zmračilo, bili so iznenadjeni z lepo vbranim petjem domačih pevcev in z umetnimi ognji. Vse to se je v najlepšem redu vrstilo.

Sv. birmovanje začelo se je drugo jutro točno ob 9. uri. Ljudstvo se je, čeravno je bila velika gnječa, vseskozi prav pobožno zadržalo, otroci so pri izpraševanju izvrstno odgovarjali, kar so mil. gosp. škof z besedami izrazili: „Nisem še te cerkve tako ozaljšane videl in otroci prav dobro znajo.“ Po malem zajuterku šli so na novo pokopališče in pridejo do tretjega jako lepega slavaloka z napisom: „Ves Kontovelj se raduje, ko viši pastir ga obiskuje.“

Pri obedu ni manjkalo vsestransko primernih napitnic in občnega veselja. Pride ura ločitve. Kakor pri sprejemu tako pri odhodu bili so spremljani od obilne množice ljudstva, čigar voščilo je stalo na slavaloku od znotraj:

„Da bi Vam se ponovilo
Let obilno še število!
To je naše dan's vošilo.“

Kako so bili pa tudi ljudje zadovoljni in veseli, se je videlo, ko so se mil. g. škof odpeljali. Vse se je gnjetlo okoli kočije, in ko noter stopijo s preč. g. stolnim dekanom msg. Šustom in s svojim dvornim kaplanom, se zasliši iz srede preobilnega ljudstva močno doneči glas: „Hvala prisrčna, preljubljeni naš viši pastir! Bog Vas živi še mnogaja leta!“ Iz sto in sto grlov se sliši: „Živio naš mil. g. škof!“ „Živio naš g. župnik!“

Tako so Kontoveljci zares lepo počastili svojega višega pastirja in pokazali, da so verni kristjani, čeravno sv. veri nasprotnih sovražnikov povsod v izobilji imajo. Hvalevredni so, ker si sami sebi pritr-gajo in za božjo čast dajo. Tako so v teku sedmih

let kupili dva nova zvona pri kapelici M. B., slikar-rijo Marijinega vnebovzvetja na oboku cerkve pre-skrbeli, za nove stole iz orehovega lesa več nego 300 gold. darovali in zdaj tudi za prenovljeno in pozlačeno leco, ki je pravi kinč cerkvi in jej enake daleč okoli ni.

Hvala gré Kontoveljcem pa tudi za to, kar so zdaj za slavaloke, umetna ognja in druge potrebe tako radi zlagali, dasiravno njih vaški načelnik ni hotel ne enega solda dati in se je izrazil, da se on za škofa nič ne zmeni, da stori le, kar mu magistrat Tržaški ukaže. Toda očka Capovilla, ali se ne stekajo tudi Kontoveljski groši v blagajnico Tržaško? Ali ni tudi Vaša dolžnost, skrbeti tudi za dušni napredek vaščanov in vse to pospeševati, kar vasi v čast za-leže? Vam ni mar za škofa? Ste li že tudi Vi v vrsti „irredentarjev“? Slavalok Vas je bodel v oči, da ste še celó z žandarji ga hoteli ustaviti? Slavalok na Opčinah bil je na sredi cesarske ceste in vendar se nad njim nobeden ni spodtaknil! Kontoveljski pa je bil na stranski poti in vendar ste se spodtikali nad njim! Kako je to! Nad nedolžnimi reči se spodtikate, če so pa ob nedeljah ulice z igralci tako napolnjene, da pošten človek po njih svoje pota ho-diti ne more, tega ne vidite! Toraj g. župan! Od-stranite nerodnosti, ki so vasi v nečast, kar pa je vasi v čast, to jim pustite in brezdvomno je Kontoveljcem brez Vas v veliko čast, kar so oni za sprejem preljubljenega škofa iz lastnega nagiba storili. Nas okoličanov geslo je in bo: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Opazovalec.

Iz Reke, 6. nov. Zanimive so bile letos volitve v tukajšnji občinski zastop, ki so se vršile dne 15. oktobra, a še zanimivejša je bila dne 4. novembra volitev župana in dveh podpredsednikov. Pri volitvi v občinski zastop so se skušale tri stranke, namreč vladna ali ultramadžarska, autonomična in pa hrvatska stranka; pomenljivo je pri tem, da so vse tri stranke imele nekatere kandidate skupno na svojih listah, od tu toraj razlika, da je dobil najpriljubniši kandidat čez 500 glasov, med tem, ko sta sovražna madjarska činovnika komaj polovico toliko glasov vjela. Toda pritisk od vladne strani in od njene magistratne stranke, ki je imela provizorične vaje v rokah, je bil toliki, da ni prodrli, kakor samo en nasprotni kandidat — prejšnji župan Ciotta. Tudi ta je bil kandidat hrvatske stranke. Čudna uganka, si bode marsikdo mislil, ki pozna naše razmere; ampak pri naših Hrvatih ni to nič čudnega. Razumeli bote, ako povem, da so skoraj vsi sami pravaši; a ti po-znajo taktiko.

Ciotta je bil toraj izvoljen, in njegova izvolitev je bila kakor strela iz jasnega neba za madjarone. On se je bil jel nekoliko vpirati madjarskemu so-vinizmu, ko je bil še župan, zatoraj je mladi neiz-kušeni guverner napel vse sile, da bi ga vrgel, našel je tudi stranko, da ga je pri tem podpirala, in nikdo ni več mislil, da bi bil Ciotta kedaj še izvoljen v mestni zbor, kaj pa še le županom? Najmanj se je pa to sanjalo guvernerju. Izvolitev Ciotte je zmešala glavo njemu in njegovi stranki, in ko se je čulo, da mislijo nekateri kandidirati ga za sedež županov, po-

stali so skoraj besni. Začeli so ga na merodajnih krogih sumničiti da je „irredentist“, menda zato, ker si je v Benetkah kupil hišo, ali pa, ker so ga Tržaške novine zagovarjale in se zanj potezale, saj tukaj nima nobenega časopisa na razpolaganje. Ne volite Ciotte županom, so govorili, saj ga kralj ne bo potrdil. Ali večina mestnih odbornikov, sita šest-mesečnega madjarskega gospodarstva v mestni hiši, in spoznavši nakane one stranke, hotela je taiste za-prečiti, hotela je pokazati, da se ne dá od kogar-sibodi komandirati, in volila je Ciotto za župana, kateri je dobil od 51 glasov nepričakovano število, namreč 37 glasov. Vodja ultramadžarske stranke, poznati metamorfoz Stanko Dall' Asta, ki je zame-njal surko z atilo, odpovedal se je dan poprej odbor-ništvu, znajoč že naprej za izid volitve županske.

Občinstvo na galerijah in večina odbornikov pozdravljali so navdušeno novovoljenega župana, spremili so ga celó do doma — zraven guvernerjeve palače, in ko so do te prišli, zaklicala je velika množica županu nasproti „evviva“, ter je s tem po-kazala svojo naklonjenost enemu in svojo nevoljo drugemu. Na večer tistega dne igrala je mestna godba pred hišo županovo njemu na čast, in tu so se zopet čuli neprijetni vsikliki proti guverner-jevi hiši.

Bode li Ciotta potrjen? sliši se povsod razgo-varjati, in kako se bode tedaj ravnal? pomenkujejo se drugi. Zares čudni so časi! Pred letom največi pristaš vladni, a danes njen protikandidat. Gospod Ciotta je moral skusiti madjarsko prijateljstvo, da se je prepričal o njega vrednosti. Bode li tudi za-naprej tako goreče zagovarjal ono vlado, ktera ga je s stola županskega vrgla, ktera ga je sumničila in ktera ga ni več marala, mislim tukajšnja lokalna vlada. Spomni pa naj se g. Ciotta, da je le z po-močjo hrvatske stranke bil izvoljen v mestni zbor, in tako posredno z njeno pomočjo tudi za župana, in če noče ji biti preveč nehvaležen, naj jo zanaprej vsaj ne sumniči, naj se vsaj lojalno proti njej bojuje.

Tako je naš današnji položaj. Kaj pride jutri za tem, se še ne more povedati, eni celó mislijo, da bi moral guverner iti, ako bode župan potrjen.

Podžupanoma sta voljena do sedanja, namreč vitez Thierry, pa J. Frankovich, in tako bomo imeli staro, a ponovljeno mestno predsedništvo.

Domače novice.

(Dve sto goldinarjev) daroval je presvitli cesar občini Sinji vrh, da si napravi šolo.

(Nadvojvoda Karol Ludovik), vrhovni pokrovi-telj transportnih kolon rudečega križa, prišel bo tukajšnjo kolono pregledovat v nedeljo zjutraj.

(Gosp. Povše) se svoji službi ni toliko zaradi bolezni, kakor zaradi sitnosti odpovedal, s kterimi so ga od neke strani posebno v poslednjem času jeli ob-sipati in nagajati mu. Škoda za Goriško in dobro za nas! G. Povše je strokovnjak prve vrste v kmetijstvu in takih do sedaj pri nas nimamo še na ostajanje;

potem sodi vedo in umetnost in vse drugo, kar človek misli in dela.

J. Prav govoriš. In to zdi se mi posebno po-trebno v naših časih, ko se gmotno in duševno živ-ljenje narodno tako naglo razvija, da mu je težko slediti. Koliko novih reči so iznašli v našem veku, izumili novih znanost, preustrojili narodom vstave, uvedli v socijalno življenje toliko pred nepoznanih naprav! Kdor nima tedaj trdnih načel in lastnega prepričanja, kako bo mogel vse to razsojati in oce-njati? Ne bo li večkrat, kar je slabega odobril, morda le zato, ker je novo? Ali ne bodo časa silni valovi ž njim igrali, kakor razburjeno morje z ladijo, ktere ne drži maček priklenjene v varni luki?

M. In res, večkrat sem se že čudil, kako za-morejo v našem času ljudje in sicer omikanci, tako različno soditi o življenju in sploh o vsem človeškem mišljenju in delovanju. Kaka razlika je n. pr. med pesimizmom Hartmannove šole v Berlinu in med optimizmom onih, kteri verujejo v večni neskončni napredek človeškega rodu. Onim je svet in sedanje življenje pravi pekel, iz kterega reši le smrt, ki pripelje človeka v zaželjeno ničevno deželo; tem pa je isti svet, isto življenje, prava nebesa, tako, da družih želeti si je nespametno. Od kod taka razlika?

J. To prihaja prvič od tod, da smo v moderni

filozofiji zapustili edino varno pot zdravega realizma, ki se opira na objektivno resničnost reči in smo se vrgli v naročje onemu skepticizmu, ki samovoljno razruši vso objektivnost in nam zapreči pot do spo-znanja večno stalnih principov, ta skepticizem pri-znava absolutni dvom, v katerem človek vsako reč trdi ali taji, kakor se mu zdi, tako, da mu ne more nikdo ugovarjati ali pa prepričati ga v resnici. Drugič pa, kakor menim, prihaja ona različnost sosebno od tod, da se dandanes preveč učimo, a premalo mislimo. Kaj meni, kako jame človek dvomiti o lastnih zmožnostih, kako pride tako daleč, da obupa nad objektivno resnico in začne subjektivno mišljenje vsakega smatrati za pravo resnico? [To se godi večidel zato, ker ni nikdar poskusil samostojno mi-sliti, vedno se je navzemal le tega, kar sta mu učitelj ali knjiga predstavljala: po tem mehaničnem učenju izuri se le spomin, a miselna moč otrpne in zaspi, tako da se slednjič res dozdeva, kakor da bi ne mogel iz sebe spoznati najpriprostejše resnice; tako jame o vsem dvomiti in vse človeško mišljenje mu je le nekako mnenje, v katerem ni nič izvest-nega. V današnjem času v vsem napredujemo, le v resnem mišljenju smo pravi lenuhi, in to je največe zlo, iz kterega izvirajo skoro vsa druga zla. Da bi le moči in poguma imeli hoditi po sicer težavnem, a edino rešilem poti resnega mišljenja; ta pot bi

nas kmalu privedel do spoznanja večno neovrgljive resnice, ktero spoznavši bi vedeli ločiti pravo od ne-pravega, ta bi nam razsvetljal labirint človeškega znanja in počenjanja, a zedinil bi nas tudi v pre-pričanju, da bi vzajemno sodili, karkoli se med nami godi. In kako ne? Ali nismo vsi ljudje in kot taki ali nima vsakteri mislečega duha, a mislečega po-enih in istih očitnih zakonih? Ali je kdo med nami, ki bi tajil, da eden in eden sta dva, da to, kar je belo, ni ob enem tudi črno? Mislim, da ga ni, in da bi tudi bil, ga po vsi pravici lahko prištevamo norcem, s kterimi ni mogoče pametno govoriti. Ako imamo tedaj očitne in trdne aksijome, kterih nikdo ne more tajiti, mislim, da na te, kot na zanesljivo podlago naše mišljenje lahko opiramo in tako pri-demo do spoznanja družih stavkov, kterih po tem takem ne bomo več smeli smatrati za prazne sanje ampak za neovrgljivo resnico. A ker se ne misli, se ne pride tudi do spoznanja resnice, ali rečemo bolje, do pravega prepričanja, in ker se tega nima, se vsakemu svobodno dovoli, naj misli in modruje kakor hoče in prav za to se tudi vsakteremu vse verjame, kar trdi; ko se pa vidi, da vsak svojo trdi, drug drugemu nasprotuje, začne se o vsem dvomiti in vsaki trditvi nemarno se smejeti. Ali je po tem takem čudno, da živimo v takem zmesu raz-ličnih mnenj in protislovij? (Dalje prih.)

zato se prav iz srca radujemo, da se bo, kakor se čuje naselil med nami.

(Za „Narodni dom“) pričelo se je zopet živahneje gibanje in zanimanje med našim narodom, če tudi še nikakor ne tolišno, kakor bi se mu spodobilo. „Narodni dom“ moral bi se podpirati z nabirki v vsaki družini, posebno, kjer so vesele družbe pri kozarcu dobrega vina zbrane. Tedaj je navadno srce za vse blago in lepo na stežaj odprto, naj se odpre tudi mošnjček in recimo le — dva krajcarja vrže na narodni žrtvenik. Blizo pol milijona nas je v deželi. Računimo, da bi dal vsak beraško darilo — 1 krajcar in kakor bi trenil, imeli bi skupaj 5000 goldinarjev.

Ker pa vsak niti krajcarja nima, naj dajo tisti, ki imajo, recimo na mesec le po 5 kr., kar bo tudi za tiste zadostilno, ki še nimajo ali pa sploh nimajo denarja, in vsak mesec na ta-le način prav lahko 5000 gold. na leto po 60.000 gold. zanj nabere. Naj se to le eno ali dve leti ponavlja, in kapital, pravi narodni kapital za „Narodni dom“ bo skupaj, da sami ne bomo vedeli, kedaj.

(Na vadnici in učiteljski pripravnici) pričel se je v torek, 4. novembra, poduk. Ker je oboje v novem poslopji, se poduk ni mogel pred začeti, dokler notranja oprava ni bila skončana.

(Čez dolgo časa vendar enkrat) posrečilo se je „Slovani“ zopejogniti se niti, ki so namotane okoli paragrafov pri c. kr. državnem pravdnistvu, v ktere se je bil kar dva tedna zaporedoma vjel. Vredništvo je svoje naročnike odškodovalo za to z dvema prilogoma vsaka po celi poli, in ima današnja številka po tem takem tri pole. Kaj takega ni še bilo.

(Kri se je vtila) 70letni vdovi Mici Majdič včeraj opoludne na Šentpeterskem predmestju ravno tedaj iz ust, ki je ubožica hotla prekoračiti stopnice pri Lukanu. Prenesli so jo domu mrtvo.

(Vstrelil se je) v Gorici v torek nadporočnik B. 62. peš-polka. Vzrok samoumora ni znan; po- višan za nadporočnika je bil ravnokar.

(Deske so ubile) fakina Harika v Trstu včeraj popoldne ob 3. Več skupaj jih je bilo in skladali so deske na železničnem skladišču, kar se deske sprožijo in se Hariku na glavo vsujejo. Tako so ga bile zadele, da je čez malo minut umrl.

(Medved) je na Kranjskem že jako redka zver. Dobé se k večem le še po Notranjskih gozdi in pa po Kočevji in tudi tukaj bo menda po njih. Velikega kosmatina blizo 10 let starega vstrelili so na Kočevskem Auerspergovci. Dvakrat ga je bilo treba v glavo, dvakrat v život pomeriti, preden se je grdoba zvalila. Dolg je bil dva metra, debel pa pa tudi zadosti, kajti tehtal je poltretji cent.

Razne reči.

— Kako se narodnosti zastopane v avstrijski vojski? Leta 1878 je bila ta-le razmera: Nemcev je bilo 226.257, Čehov, Moravcev in Slovakov 153.344, Madjarov 148.559, Rusinov 67.830, Poljakov 61.902, Rumuncv 48.922, Hrvatov 35.447, Slovencev 28.186, Srbov 23.915, Italijanov 5.624, Bulgarov pa 267. Vsega skupaj je v avstrijski vojski 370.891 Slovanov, ako ne štejemo onih, ki so všteti med Nemce in Madjare.

— Z Dunaja javljajo pošastno ostudnost, kako sta mlada nesrečnega Kr. in Kl. z lažmi, da je eden nju visokega stanú, drugi njegov tajnik, nepremišljeno ženstvo lovila v svoje mreže, češ, da dosežejo srečen zakon z visokim in bogatim gospodom. Ne spodobí se popisovati, kako sta peklenska hudobneža materam lagala in nepremišljeno mladino sleparila; omenjeno bodi samo, da med tolikimi nesrečnimi, ki so jima verjele, je ena, A. K., vsled tega tudi življenje zgubila. Opomnjene naj bodo toraj matere, da naj dobro pazijo na svoje hčere in ne verjamejo kteremukoli malopridnežu, ali celo neznanemu tujcu, ki pride s priliznjenimi besedami, da hoče hčer v zakon vzeti. Hčere pa naj se kakor steklih volkov varujejo prilizovalcev, ki hočejo z njimi znanje delati in jim obetajo zakon in kdo vé kaj še vse na svetu, da jih na led speljejo. Kratka je zmota, dolgo je kesanje, — in velikrat se nepremišljenim grozno utépa.

— Usmili se tudi živali, in ne bo ti žal. V potrdilo tega piše se to-le: K nekemu ranocelniku v Parizu je prišla deklica s svojim psičkom, kteremu je bil voz nogo strl. Ranocelnik se dolgo ni hotel za psa zmeniti, ali ker deklica tako prosi, mu le nogo obeže, in pes kmalo ozdravi. Čez nekaj mesecev zasliši zdravnik praskanje pri vratih in ko odpre, vidi tistega psička in poleg njega druga psa, ki je imel tudi nogo sterto. Zdravnik se ga usmili,

ga ozdravi in spusti. Čez nekaj časa pa, ko gre zdravnik po cesti, vrže se mu neki psiček (namreč: drugi ozdravljenec) in ga ne pusti dalje. Potem teče k svojemu gospodu in ga pripelje k zdravniku. Ko mu je ta vso dogodbo povedal, jako veselilo gospoda zdravnikova milosrčnost in brž zdravniku neko službo dobo, ktere prej ni mogel sam dobiti.

— Kak duh veje na Portugalskem, kaže to-le poročilo iz Lizabona: Uradni list objavlja kraljevi dekret, ki graja gvardaškega škofa in goaškega nadškofa ker sta podložne duhovnike opozorila na papeževo encikliko „humanum genus“ od 20. aprila, ki je obrnjena proti skrivnim društvom, v prvi vrsti proti prostozidarjem. Kraljevo pismo pravi, da bi morala po portugalskih postavah zato kraljevo dovoljenje imeti (placetum regium). Da vrana vrani oči ne izkljuje, je znano; znano je pa tudi in popolnoma gotovo, da se bodo prostozidarji, ki imajo zdaj portugalski vladni voz v svoji oblasti, potegnili za svoje brate, po papežu tako „črno opisane“ prostozidarje.

— Najvišja zgradba na svetu ima biti mestna hiša v Filadelfiji (severne Amerike). S podobo Penna bo neki 535 čevljev visoka. Do sedaj sta bila najvišja znana stolpa v Kolinu, namreč 532 čevljev.

— Električna zverinjaki. Strahota krotilec levov bode nehala, če se bode iznajdba Raupahova, posestnika imenitne menežarije, potrdila. Napravil je skušnjo z električnim aparatom, podobnim palici, kateri je tri in pol čevljev dolg. Učinek, kterega je imel ta aparat pri različnih živalih, popisuje on sam tako-le: Trije levi, zadeti po električnem udarcu, prestrašili so se močno, začeli se tresti po celem životu in hudo rjoveti. Tiger splazi se v kot kletke in bil je kakor omamljen. Medved pa je še le po mnogih in močnih udarcih dal znamenje neprijetnega občutka. Najbolj čuden je bil učinek pri kači „boa constrictor“. Že po prvem udarcu bila je 20 čevljev dolga žival omamljena. celih 6 ur se ni mogla nič ganiti in še le čez 3 dni dobila je svojo prejšnjo gibljivost. Ko se je pa z električno palico konca slonovega rilca dotaknil, raztogotil se je tako, da so vsi mislili, da bode raztrgal svoje verige.

Telegrami.

Celje, 7. novembra. Kanonik Franc Juvančič je danes umrl. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob 2. uri.

Pariz, 7. novembra. Od srede do četrta opoludne zbolelo je tukaj 16 ljudi za kolero; umrlo jih je od teh 11. Sinoči zboleli so zopet nekteri in nekaj jih je pomrlo. Ukrenilo se je vse mogoče, da se kolera zatara.

London, 7. novembra. Zastonj so vsi poskusi, da bi se Francozi in Kitajci sprijaznili.

Tujci.

5. novembra.

Pri **Maličih**: Ferd. Elvenik, trgovec, iz Frankfurta. — Edvard Doctor, fabrikant, iz Nachoda. — V. Kraut, trg. pot., iz Prage. — Josip Hofbauer, trg. pot., iz Trsta. — Hofolzer, Wiederwohl in Ranzinger, iz Kočevja.

Pri **Slonu**: Gustav Bernhain, trg. pot., iz Reimsa. — Miroslav Rosenberger in Josip Müller, trg. pot., z Dunaja. — Marija Hodnik, posestnik, iz Il. Bistrice.

„Missale Romanum“

izdaja l. 1884

s Proprijem

stane vezan:

- a) v črnem usnji z marmorirano, rudečo ali zlato obrezo 20—24 gld.;
- b) v rudečem šagrinu z zlato obrezo 25 gld. (ta vez odlikuje se posebno po svoji ličnosti);
- c) v finem rudečem šagrinu z jako okusnim zlatim vtiskom in zlato obrezo 30 gld.;
- d) „ „ „ „ z zaponami in rosetami iz novega srebra 35 gld.;
- e) „ „ „ „ z novosrebrno okovo 37 gld. 50 kr.;
- f) „ „ „ „ z zlatim vtiskom in barvanimi ulogami, s popolno okovo pozlačeno ali novosrebrno 45 gld.

Še fineje vezani s klepano srebrno ali zlato okovo itd. izdelujejo se le po naročilu in se po želji pošiljajo tudi posebna naznanila cene.

Ob enem priporočamo:

Missae pro defunctis

(editio S. Rituum Congregationis, hujus formae sexta in Fello)

za Avstrijo še s posebnim pridatkom.

Vezani komadi stanejo od 3—7 gl.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Pri **Južnem kolodvoru**: Alojzij Mayer, zasebnik, iz Trsta. — Frane Skokar, ključavničar, iz Št. Vida. — Katarina Deugg, posestnica, iz Boveca. — Janez Janežič, c. k. vojaški kaplan, z Bleda. — Frane Grabrovič, c. k. uradnik, iz Ljubljane.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

7. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	81 gl. 25 kr.
Sreberna „	82 „ 35 „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	103 „ 65 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 40 „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	301 „ 50 „
London	122 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 78 „
Francoški napoleond.	9 „ 70 1/2 „
Nemške marke	59 „ 95 „

Od 6. novembra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 90 kr.
„ „ 4%	93 „ 75 „
„ „ papirna renta 5%	89 „ 55 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 106 „ 75 „
„ „ Länderbanke	103 „ 25 „
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu	578 „ — „
„ „ državne železnice	300 „ 90 „
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	212 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 „ 75 „
4% „ „ 1860	500 „ 134 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 173 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 172 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 „ 10 „
„ „ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ 50 „

Jurjev koledar

za leto 1885

bode izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“.

Obsegal bode do 200 strani z ilustriranimi humoreskami, šaljivim berilom in inserati od zadej, kteri se bodo po nizki ceni računali za celo ali pol strani. Izšel bode prve dni decembra t. l., cena mu bode samo 50 kr. Naročnina naj se pošilja vredništvu „Jurja s pušo“ v Trst. (3)

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kteri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezporojen vspeh. (45)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Benden-u v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.